

POSTANOWIENIE

Dnia 7 maja 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar

w sprawie z wniosku Z. Z.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w W.
o rentę szkoleniową,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 7 maja 2019 r.,
skargi organu rentowego o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego
wyroku Sądu Okręgowego w W.
z dnia 27 października 2016 r., sygn. akt VII U [...],

**odrzuca skargę i zasądza od organu rentowego na rzecz
wnioskodawcy kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści) tytułem
kosztów postępowania ze skargi.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 27 października 2016 r., VII U [...], Sąd Okręgowy w W.,
w sprawie o rentę szkoleniową, na skutek odwołania wnioskodawcy Z. Z. zmienił
zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziału w W.
z dnia 16 marca 2015 r. i przyznał wnioskodawcy prawo do renty szkoleniowej
od dnia 1 stycznia 2015 r. do dnia 31 grudnia 2016 r. (pkt 1) oraz przekazał
do rozpoznania organowi rentowemu wniosek ubezpieczonego dotyczący
przyznania prawa do odsetek od świadczenia rentowego (pkt 2).

W ocenie Sądu, zebrany w sprawie materiał dowodowy w tym dowód z opinii
biegłych lekarzy z zakresu ortopedii i medycyny pracy pozwalał uznać, że

wnioskodawca w dalszym ciągu, po dniu 31 grudnia 2014 r. był osobą częściowo niezdolną do pracy, a tym samym spełnił przesłanki określone w art. 57 ust. 1 i art. 60 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1270 ze zm. dalej „ustawa emerytalna”), warunkujące przyznanie dochodzonego świadczenia.

W skardze (z dnia 23 stycznia 2017 r. – data wpływu skargi do Sądu Okręgowego) o stwierdzenie niezgodności z prawem tego prawomocnego wyroku, zaskarżając go w całości, pełnomocnik organu rentowego zarzucił naruszenie prawa materialnego - art. 60 ust. 1, 2 i 3 oraz art. 119 ust. 3 ustawy emerytalnej poprzez ich niezastosowanie polegające na: - przyznaniu wnioskodawcy prawa do renty szkoleniowej za okres poprzedzający datę wydania wyroku, przyznanie wnioskodawcy prawa do renty szkoleniowej na okres od wydania wyroku tj. od dnia 27 października 2016 r. do dnia 31 grudnia 2016 r. pomimo braku wniosku Starosty (Prezydenta W.) o przedłużenie prawa do renty szkoleniowej. Ponadto wskazał, że wskutek wydania zaskarżonego wyroku skarżący poniósł szkodę w wysokości 37.434,33 zł. W uzasadnieniu skargi wskazano, że wymienione naruszenia przepisów prawa doprowadziły do niezgodności wyroku z art. 67 ust. 1 *in fine* oraz art. 67 ust. 2 *in fine* Konstytucji RP poprzez przyznanie prawa do świadczenia z ubezpieczeń społecznych wykraczającego poza zakres przewidziany w ustawie oraz poprzez naruszenie podstawowych zasad prawa ubezpieczeń społecznych tj. przyznanie prawa do świadczenia z ubezpieczeń społecznych za okres wsteczny pomimo tego, że konstrukcja prawna tego świadczenia jest oparta na przyznaniu świadczenia wyłącznie na przyszłość, przez co zachodzi wyjątkowy wypadek w rozumieniu art. 424¹ § 2 k.p.c. w związku z art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c. uzasadniający wniesienie skargi, gdyż sposób przyznania tego świadczenia - za okres poprzedzający wydanie wyroku, nie znajduje żadnego uzasadnienia w obowiązującym stanie prawnym i czyni przyznane świadczenie bezprzedmiotowym w tym znaczeniu, że z góry nie spełnia swojego celu ustawowego tj. przekwalifikowania zawodowego ubezpieczonego, stawiając wydany wyrok Sądu w oczywistej sprzeczności z prawem. Pełnomocnik organu rentowego przyznał, że „skarżący nie wykorzystał możliwości procesowej w toku instancji - podważenia wydanego wyroku w drodze wniesienia zwykłego środka zaskarżenia -

apelacji, gdyż pełnomocnik organu rentowego, będący na ogłoszeniu wyroku mylnie zinterpretował, że wyrok Sądu pierwszej instancji nie budzi wątpliwości. Co prawda z orzecnictwa Sądu Najwyższego wynika, że choć świadome nieskorzystanie z wniesienia środka odwoławczego przez stronę jak i zawiniona niemożliwość skorzystania ze środka odwoławczego może spowodować uznanie, że skarga jest niedopuszczalna, tym niemniej ponieważ w sprawie zachodzi wyjątkowy przypadek w rozumieniu art. 424¹ § 2 k.p.c., skargę należy uznać za konieczną. Aktualnie nie zachodzą też podstawy do złożenia wniosku o wznowienie postępowania, gdyż w sprawie nie zaszły żadne postawy wznowieniowe z art. 399 - 416¹ k.p.c.”.

W odpowiedzi na skargę (doręczoną wnioskodawcy w dniu 5 lutego 2018 r.) pełnomocnik wnioskodawcy wniósł o jej odrzucenie, a w wypadku przyjęcia do rozpoznania, o jej oddalenie w całości za zwrotem kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniesiona skarga jest niedopuszczalna, ponieważ w rozpoznawanej sprawie strona skarżąca nie skorzystała z możliwości zaskarżenia wyroku Sądu pierwszej instancji. Stosownie do art. 424¹ § 1 k.p.c. skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia przysługuje od prawomocnego orzeczenia Sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, gdy przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda, a zmiana lub uchylenie tego orzeczenia w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Przedmiotem zaskarżenia skargą są zatem prawomocne orzeczenia Sądu drugiej instancji kończące postępowanie w sprawie, czyli orzeczenia merytoryczne (co do istoty sprawy) oraz postanowienia niemerytoryczne (tzw. formalne), o ile są one postanowieniami kończącymi postępowanie w sprawie. Ogólnie trzeba zauważyć, że skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, usytuowana wśród nadzwyczajnych środków zaskarżenia, mająca na celu uzyskanie odszkodowania z tytułu niezgodnego z prawem działania władzy publicznej przez wydanie orzeczenia, może odnieść zamierzony skutek tylko wówczas, gdy wskazane w niej naruszenie prawa ma charakter kwalifikowany,

elementarny i nie może być rozumiana jako środek prowadzący do dochodzenia roszczeń odszkodowawczych w odniesieniu do każdego wadliwego wyroku. Przy wydawaniu każdego orzeczenia sądowego dokonywana jest wykładnia stosowanego prawa, z istoty swej otwarta na wielość możliwych interpretacji, za niezgodne z prawem można uznać tylko orzeczenie oczywiście sprzeczne z ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć albo takie, które zostało wydane w wyniku wykładni oczywiście błędnej lub wadliwego zastosowania prawa, widocznych bez głębszej analizy prawniczej. W związku z tym nie można stwierdzić niezgodności z prawem orzeczenia opartego na przepisie prawa, którego treść dopuszcza możliwość różnych interpretacji i gdy za każdą z nich przemawiają uzasadnione argumenty (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2006 r., II BP 6/05, OSNP 2007 nr 3-4, poz. 42). Innymi słowy, niezgodność z prawem rodząca odpowiedzialność odszkodowawczą Skarbu Państwa musi mieć – w ocenie Sądu Najwyższego - charakter kwalifikowany, elementarny i oczywisty, tylko bowiem w takim przypadku orzeczeniu sądu można przypisać cechy bezprawności (por. wyroki z dnia 18 stycznia 2005 r., II BP 1/05, OSNP 2006 nr 23-24, poz. 351 oraz z dnia 7 lipca 2006 r., I CNP 33/06, OSNC 2007 nr 2, poz. 35).

Wyjątek od wskazanej zasady przewiduje art. 424¹ § 2 k.p.c., który w sytuacji gdy strona nie skorzystała z przysługujących jej środków prawnych, dopuszczalność skargi uzależnia od kumulatywnego spełnienia dwóch przesłanek: istnienia wyjątkowego wypadku oraz występowania niezgodności z prawem o kwalifikowanym charakterze, wynikającej z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela. Przepis ten dopuszcza więc skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku sądu pierwszej instancji jedynie w wyjątkowych wypadkach, jeżeli jednocześnie niezgodność wyroku z prawem ma charakter kwalifikowany, wynikający z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela. „Wyjątkowy wypadek” w rozumieniu tego przepisu zachodzi wówczas, gdy strona z przyczyn niezawinionych i usprawiedliwiających jej zaniechanie nie mogła skorzystać ze zwykłych środków prawnych zaskarżenia orzeczenia Sądu pierwszej instancji. Stosownie do art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c. skarżący powinien wykazać w skardze, że występuje wyjątkowy

wypadek uzasadniający wniesienie skargi. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się jednolicie, że wyjątkowe wypadki, o których stanowi art. 424¹ § 2 k.p.c., odnoszą się także do przyczyn nieskorzystania przez stronę z przysługujących jej środków zaskarżenia. Przyczyny te muszą mieć charakter wyjątkowy w znaczeniu obiektywnym, co oznacza, że chodzi o wyjątkowe okoliczności obiektywnie uniemożliwiające stronie wniesienie środka zaskarżenia, a nie o okoliczności subiektywne, wynikające z woli lub zaniedbań strony. Wnosząc skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku, strona musi zatem wykazać, że nieskorzystanie przez nią z przysługującego środka prawnego nastąpiło z wyjątkowych powodów mających charakter siły wyższej czy wyjątkowe okoliczności leżące po stronie osób trzecich, które obiektywnie rzecz biorąc uniemożliwiły wniesienie środka zaskarżenia (por. postanowienia z dnia 2 lutego 2006 r., I CNP 4/06, OSNC 2006 nr 6, poz. 113; z dnia 29 listopada 2006 r., II CNP 85/06, niepublikowane; z dnia 7 lutego 2008 r., IV CNP 217/07, OSNC-ZD 2008 nr 4, poz. 114; z dnia 10 sierpnia 2010 r., II CNP 38/10, LEX nr 603890).

W ocenie Sądu Najwyższego w sprawie nie zachodzi wyjątkowy wypadek określony w art. 424¹ § 2 k.p.c., stąd orzeczono jak w postanowieniu na podstawie art. 424⁸ § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c., uwzględniając taryfowe wynagrodzenie pełnomocnika wnioskodawcy - § 9 ust. 2 oraz § 10 ust. 5 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 265).